

Vad/var | Ämnet

→ SvD.se

4. Rubrik 18 p på två fina rader ruggrikt

I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis. I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis.
SvD.se/debatt

Har vi beredskap om USA:s demokrati faller?

Allt fokus ligger nu på hotet från Ryssland. Men finns det alls någon beredskap inom det svenska säkerhets- och försvarspolitiska etablissemanget för att USA kan komma att upphöra att vara en demokrati, skriver Bo Rothstein.

Det är per definition svårt att föreställa sig det otänkbara. Alltsedan 1917 då USA gick med på de allierades sida i första världskriget har väldigt många uppfattat landet som den liberala demokratis ankare och grundläggande garanti i världen. Även om landets demokrati fortsatt uppvisar många svåra brister är USA i dag den enda demokratiska stormakten i världen. I nuläget finns det emellertid fog att ställa sig den närmast otänkbara frågan om så kommer att fortsatt vara fallet.

Många demokratiskt sinnade drog en suck av lättnad när Donald Trump förlorade presidentvalet i november 2020. Den på demagogi, lögn, rasism och vad som kan benämnas nationalpopulism byggda trumpismen hoppades man skulle få ett slut och det republikanska partiet återgå till sin tidigare politik präglad av en mera ansvarsfull demokratisk konservatism. Så har dessvärre inte alls blivit fallet. Tvärtom har Donald Trump tydligt stärkt sitt grepp om partiet vars ledande företrädare närmast mangrant slutit upp bakom honom och skyddat honom från att ställas till ansvar för attacken mot kongressen i januari 2021. Till detta kommer att Trump och hans anhängare fortsatt hävdar att de blev bestulna på sin seger i presidentvalet genom olika former av fusk i röstsammanräkningen trots att det helt saknas belägg för detta. Opinionsundersökningar visar emellertid att närmare 70 procent av dem som definierar sig som tillhörande det republikanska partiet anser att valet var "riggat" och att Trump borde ha korats till segrare.

Det är inte bara politiska kommentatorer med förankring på den demokratiska sidan som nu uttrycker oro för demokratis framtid i USA. Drygt 120 ledande amerikanska statsvetare har i ett upprop varnat för att USA:s demokrati är i fara. Bland undertecknarna finns några av världens mest namnkunniga demokratiforskare såsom Sheri Berman, Larry Diamond, Francis Fukuyama, Robert Putnam och Susan Stokes. Man pekar särskilt på faran med att det republikanska

partiet har börjat politisera kontrollen över valadministrationen. Denna sker i USA inte centralt utan det är delstaterna som ansvarar för att valen går korrekt till. Tidningen The Economist instämde nyligen i en ledare att hoten mot den amerikanska demokratin måste tas på fullt allvar och pekade också särskilt på risken att i många viktiga delstater som styrs av republikaner har man valt att göra sig av med opartiska valadministratörer och ersätta dem med personer ur det egna partiet, också sådana som hävdar att man borde ha fixat till röstsammanräkningen så att Trump vann presidentvalet. Den högste ansvarige för valadministrationen i delstaten Georgia, republikanen Brad Raffensperger, som blev världsberömd för att han stod upp mot Trumps direkta krav på att trixa fram röster som skulle ha visat att Trump segrade, har detroniserats av sina partikamrater. Samma mönster av utrensning av dem som stått upp för opartiskhet i rösträkningen återfinns i flera andra viktiga delstater. Martin Wolf som är en ledande skribent på tidningen Financial Times pekar även han på risken med republikanernas politisering av valadministrationen och skriver att USA nu kan vara på väg att få ett icke-demokratiskt auktoritärt styre. Om detta sker, skriver han, "kommer det att ändra nästan allt i vår värld".

Republikanerna försöker nu på allehanda vis undergräva principen om opartiskhet i valadministrationen. Enligt det ovan nämnda uppropet medför detta att landets politiska system inte längre kan anses leva upp till de minimala krav som gäller för att valen skall komma att uppfattas som fria och rättvisa. Detta leder enligt uppropet till att "man måste ifrågasätta om USA kommer fortsätta vara en demokrati". University of Notre Dame, som är ett ledande katolskt och konservativt lärosäte i USA, har startat ett stort forskningsprojekt för att förhindra att "den amerikanska demokratin kollapsar" efter nästa presidentval. Den konservativa politiska kommentatorn Robert Kagan har i en uppmärksam artikel försökt beskriva vad som kan komma att ske vid nästa president-

Vad/var | Ämnet

→ SvD.se

4. Rubrik 18 p på två fina rader ruggrikt

I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis. I. Notis ui 3000 tkn inklusive ingressen. Non exped maximpores sit quibust ibusapi tinvel mi, int eum arum quianis.
SvD.se/debatt

Anhängare till Donald Trump vid ett massmöte i Washington den 6 januari 2021, dagen för stormningen av Kapitolium. Nedan artikelförfattaren Bo Rothstein. Foto: John Minchillo/AP, Johan Wingborg

”
Närmare 70 procent av dem som tillhörande det republikanska partiet anser att valet var "riggat".

val. USA riskerar enligt Kagan att hamna i ett fullständigt politiskt kaos med veckor av massprotester i många delstater när politiker från båda sidor hävdar att de har vunnit valet och anklagar den andra sidan för att med grundlagsstridiga metoder försöka ta makten. Anhängare till de olika lägren kommer dessutom att vara kraftigt beväpnade och mer benägna att ta till våld än de var 2020. Kommer då delstaternas guvernörer att kalla in nationalgardet för att kväsa de uppkomna våldsamheterna? Eller kommer president Biden att ta kontroll över nationalgardet och skicka militära trupper till de delstater där situationen är prekär? Det finns, påpekar Robert Kagan, ingen tydlig rättsordning i USA som i ett sådant läge avgör vem som har makt att göra vad vilket kan leda till en mycket farlig situation inkluderande omfattande politiskt våld. Barbara Walter, som är en mycket respekterad statsvetare inom området säkerhetspolitik och som har specialiserat sig på att analysera uppkomsten av inbördeskrig, har i en nyutkommen bok också varnat för detta.

Kagan och Walter har fått medhåll av en framstående kanadensisk statsvetare som nyligen varnat för att det politiska etablissemanget i Kanada måste göra sig berett på att "den stora grannen" inom en snar framtid kan upphöra att vara en demokrati. Med tanke på det nära säkerhets- och försvarspolitiska samarbete som Sverige nu har med USA, antingen indirekt via Nato eller mer direkt, kan samma fråga ställas här. Allt fokus ligger nu på hotet från Ryssland och det finns naturligtvis mycket goda skäl för detta. Men frågan måste ställas om det alls finns någon mental eller faktisk beredskap inom det svenska säkerhets- och försvarspolitiska etablissemanget inför risken att den liberala västerländska demokratis ankare, som vi dessutom har ett utvecklat militärt och säkerhetspolitiskt samarbete med, kan komma att upphöra vara en demokrati.

Bo Rothstein
professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet